

Een aquarium vol grijze garnalen

Een nieuwe ruimte in ons huis, oorspronkelijk voorzien als patio, heb ik omgebouwd tot een mini-Sealife. Hier kan ik alle leven dat huist in onze kustwateren, op foto vastleggen. Vissen natuurlijk, maar vandaag zijn onze grijze garnalen aan de beurt.

Ik arriveer zo'n anderhalf uur voor hoog tij op het strand tussen Blankenberge en Zeebrugge. Aan de laagwaterlijn vul ik mijn emmer en ton met zeewater. Een drietal keer, telkens na ongeveer een half uur kruien, trek ik het strand weer op om mijn vangst te inspecteren. Ik zie vooral grijze garnalen, maar ook verschillende strandkrabben, een breedpootkrab en een broos en onopvallend hooiwagenkrabbetje. Verder een resem aan platvisjes, waaronder een roodgevekt scholletje, witgestipte grietjes, vrijwel ronde tarbotjes en de laatste keer ook vijf grote tongen. De terugweg is hard labour. De ton, klotsend van zeewater, wiebelt langs mijn benen terwijl het frame van het net pijnlijk op mijn schouders drukt. Voor me een eindeloos leeg strand met als stip in de verte mijn blauwe busje. Op het natte zand lukt het stappen nog redelijk, maar het wordt echt ploegen in het mulle fijnzand en tandenbijten om de eindmeet te halen. In de auto sluit ik de ton aan op een sterke zuurstofpomp die mijn buit levend en gezond thuis moet brengen.

In een voorgekoeld zeeaquarium met een zandbodem los ik de garnalen. Enkele laten zich voor dood neerdwarrelen, om zich dan vliegensvlug in de bodem in te graven. De andere schieten even wild door het water, waarbij eentje letterlijk uit de bak springt. Nog eentje beland op lege kokkelschelpen en heeft weldra de bruinrode tinten overgenomen. Een systeem van pigmentcellen in de huid zorgt voor een kleurwissel die hormonaal wordt geregeld door een stof die wordt aangemaakt in de oogstelen.

Nachtleven

Wanneer het aquarium tijdens de dag licht ontvangt door een dakkoepel is de zandbodem bewegingloos. Nu, rond half negen, is het al zwaar aan het schemeren. Overal

wriemelt het mulle zand, ook wanneer ik via een dimmer zacht kunstlicht op het aquarium laat schijnen. Blijkbaar werkt de bioklok van de natuur door. Kopjes verrijzen van onder het zand, sprieten tasten de omgeving af en via de loopootjes worden voorzichtige uitstapjes gemaakt.

Als ik ze begin te voederen, verrijzen alle geharnaste vrijbuiters en kan ik ze perfect observeren? Kop en borst vormen één gepantserd geheel. Bovenop zie ik de gesteelde oogjes en twee kleine opgerichte antennetjes en zijdelings van de kop twee lange beweeglijke tasters, die constant de omgeving onderzoeken. Verder vijf paar looppoten, waarvan er drie paar werkelijk gebruikt worden bij de voortbeweging. Twee paar zijn steviger gebouwd. Het derde paar is een stuk dunner en wordt tijdens stilstand constant gebruikt om in het zand te priemen, op zoek naar voedsel. De eerste twee paar kortere potjes vormen een soort onderkaak. Eén van de paren is voorzien van zeer kleine haakvormige klauwtjes, die het voedsel naar de mondopening brengen. In dit pantser zitten ook alle vitale delen van de garnaal, zoals de maag, het hart en de geslachtsorganen. Het achterlijf, dat iets beweeglijker is, wordt gevormd door

zes segmenten, waarvan de eerste vijf korte gevederde zweempootjes dragen. Het laatste segment vormt een driehoekige staart, met aan weerszijden daarvan een soort peddels die waaivormig kunnen worden gespreid.

Garnalen kunnen dus lopen, zwemmen, zich ingraven, opspringen, wegschieten en zich perfect aanpassen aan de omgeving ... Strategieën die niet overbodig zijn, aangezien ze vanaf hun prilste jeugd worden belaagd door een resem van bodemvissen, krabben, waadvogels, reigerachtigen, futen, sternen...

Voortplanting

Belaagde dieren kunnen enkel overleven binnen een gezonde overlevingsstrategie en een goede voortplanting. Wat dat laatste betreft, zijn garnalen best productief. Nadat het wijfje bij een uitwendige bevruchting zaadpakketjes tussen haar poten krijgt van het kleinere mannetje, legt ze binnen de 48 uur haar 1500 tot 14000 eitjes af. Die worden dan bevrucht door langs de spermapakketjes van het mannetje te passeren. Daarna gaan ze vastkleven aan de basis van de zweempootjes. Na 3 tot 12 weken, afhankelijk van het seizoen en de watertemperatuur, komen de larfjes uit, die dan zichzelf moeten beredderen. Pas na een of twee vervellingen gaan ze de bodem opzoeken, liefst een zachte slijberige kleibodem, waar ze zich kunnen ingraven, waar

heel wat voedsel is te vinden en maar weinig predatoren hen kunnen belagen.

Om de afstand van de zee naar de ondiepe gebieden te overbruggen, hebben ze een ingenieuze strategie ontwikkeld. Bij opkomende vloed verplaatsen ze zich hoog in de waterkolom en laten zich zo naar de kust meedrijven. Wanneer het getij keert, laten ze zich terug naar de bodem afzakken. Dat herhalen ze om diep door te dringen in riviermondingen en slikken en schorren van de getijdengebieden, waar ze zich volproppen met voedsel en per dag zo'n halve mm groeien.

Bij elke vervelling groeien de jonge dieren zo'n 3mm. Wanneer ze honger, predatie of bevissing overleven kunnen grijze garnalen uitgroeien tot ruim 8cm lengte. Hier, voor onze kust is deze kans wel erg klein.

Belgen zijn namelijk de grootste grijze garnaaleters van de wereld. Zowat de helft van de volledige Noordzeevangst gaat door onze magen. Maar de gevangen exemplaren in mijn mini-Sealife kunnen ongestoord groeien en veel geduld en nachtelijk waken levert foto's op die een goed beeld geven van hun door velen onbekende leven onder water.
